

برای حل مشکلات اختراع می‌کنم

زهراسحاقی ادریکی از کوچه‌های خیابان شهید کامیاب محله بالاخیابان، از کنار یک ماشین مدل سال ۶۰ که قبراق و سرپاست، می‌گذریم و زنگ در منزل محمد خدادادی را می‌زنیم. برخلاف درهای معمولی خانه‌ها، در به صورت کشویی بازمی‌شود که به گفته همسایه‌ها ساختش کار صاحب خانه است. محمد آقا که استواری اش گردپیروی رابه سخره گرفته است، لبخند زنان به داخل دعوتمان می‌کند. دیگ برقی مخصوص حلوا که گوشه حیاط جا خوش کرده شنیده‌های مادر باره مخترع بودن آقا محمد را تأیید می‌کند.

● گاواهن در کودکی؛ اولین تجربه خلاقیت

محمد خدادادی تولیدکننده دریچه‌های آلومینیومی کولر است و به گفته خودش، جزو اولین نفراتی است که این دریچه‌ها را سال ۷۱ در مشهد تولید کرده است. او اختراعات بسیاری در طول عمرش داشته است؛ اولین اختراعش را در ده سالگی و تهیه گاواهنی برای کارهای کشاورزی پدرش معرفی می‌کند و می‌گوید: هفتاد سال دارم و شمار ساخته‌هایم را از دست داده‌ام، اما به طور میانگین، ماهی یک یاد و وسیله ساخته‌ام. ایده ساخت وسایل هم از نیازهای روزمره به ذهنم می‌رسد. محمد آقا در ده سالگی متوجه شد که برای شخم زدن زمین پدر، چوب وصل شده به حیوان فقط خط روی زمین می‌اندازد و خاک را شخم نمی‌زند. او با میل گرد داغ شده، قطعه‌ای به چوب وصل می‌کند و اولین اختراعش، یک گاواهن، را می‌سازد که به راحتی خاک را جابه‌جا می‌کند. این تجربه، پایه خلاقیت و نگاه کاربردی او به رفع مشکلات روزمره بود و نشان می‌دهد محمد آقا از همان کودکی به فکر راه حل‌های عملی برای مسائل پیرامونش بوده است.

● تولیدکننده دریچه‌های آلومینیومی در مشهد

محمد خدادادی که از کودکی حس کنجکاوی و تلاش برای تولید در وجودش جوانه زد، می‌گوید تا اول راهنمایی بیشتر درس نخوانده و پدرش را در دوازده سالگی از دست داده است. شغلش را که مربوط به قالب سازی قطعات صنعتی است، با شاگردی شروع و بعد از چند سال، در سال ۱۳۷۱ زیرزمینی را اجاره و پس از کار مداوم، ۱۰ سال بعد، همان زمین را خریداری کرد؛ کارگاهی که اکنون سال‌هاست در آن به تولید قطعات مختلف می‌پردازد. او در ابتدا دریچه‌های فلزی می‌ساخته است و کم‌کم به تولید دریچه‌های آلومینیومی و دریچه‌های هوا ساز کولر در بیمارستان‌ها و

هتل‌های پردازد. هتل‌ها، بیمارستان قائم (عج)، کارخانه خودروسازی نیشابور و کارخانه داروسازی فریمان از جمله مشتریان او هستند. محمد آقا توجه به صنعت قالب سازی در ایران را یکی از راه‌های پیشرفت کشور می‌داند و علاوه بر پسرهای خودش چندین شاگرد را هم تا مرحله استادکاری آموزش داده است. خدادادی هیچ‌یک از کارهایش را به ثبت نرسانده است؛ بارها برای ساخت قطعات صنعتی فراخوانده شده و بی‌هیچ چشمداشتی به رفع مشکلات پرداخته است. حتی به دیگران اجازه داده از وسایل ساخته‌شده توسط او استفاده کنند و در صورت نیاز آن‌ها را راهنمایی کرده تا وسایلی را که می‌خواهند، بسازند. علاوه بر

همکاران و صاحبان صنایع، همسایه‌ها و فامیل نیز از دست به‌خیر بودن محمد آقا بهره برده‌اند. از کارهای بزرگ او می‌توان به ساخت ۲ هزار و ۸۰۰ دریچه آلومینیومی برای کولرهای مصلاي بزرگ تهران، همکاری در آشپزخانه حرم برای برطرف کردن مشکل قطعات تجهیزات آشپزی، ساخت دریچه‌های مخصوص کارخانه داروسازی فریمان و همکاری با بسیاری از پروژه‌های بزرگ مشهد و همچنین سرپا کردن صفر تا صد جیب مربوط به جنگ جهانی دوم ساخت آمریکا اشاره کرد.

● صندلی نماز، کمکی به آرامش و سلامت

یکی دیگر از اختراعات محمد آقا، صندلی نماز سبک و قابل حمل است که به کمک افراد پیر و بیمار می‌آید. این صندلی مانند ربات عمل می‌کند: هنگام نشستن و بلند شدن به بدن فشار وارد نمی‌کند و آرام آرام خم می‌شود تا زانوهای آسیب‌نبینند. ایده ساخت آن زمانی به ذهنش رسید که همسرش با درد پا روبه‌رو شد و نشستن طولانی در حرم برای او مشکل ایجاد می‌کرد. محمد آقا با نگاه کاربردی خود، وسیله‌ای ساخت که برای عبادت و راحتی انسان‌ها مفید باشد و به راحتی بتوان آن را حمل کرد. فاطمه اکبری، همسر محمد خدادادی، درباره صندلی نماز می‌گوید: محمد آقا وقتی دیدن در حرم و خانه به دلیل پادرد و مشکلات کمر و زانو به سختی می‌توانم روی صندلی بنشینم، تصمیم گرفت صندلی‌ای بسازد که سبک، قابل حمل و راحت باشد. این صندلی کمک می‌کند آرام بنشینم و بدون فشار به زانو بلند شوم. او ادامه می‌دهد: من همیشه کنار او بودم و می‌دیدم چطور برای حل مشکلات کوچک و بزرگ، از رویاهای ساده تا اختراعات کاربردی، فکر می‌کند و دست به کار می‌شود. صندلی نماز فقط یک وسیله نیست؛ کمکی واقعی برای زندگی روزمره است و نشان می‌دهد محمد آقا همیشه به اطرافیان‌ش فکر می‌کند. محمد خدادادی و همسرش زندگی موفق دارند؛ فرزندان سر به راه و موفق در کار و زندگی، او با برنامه‌ریزی دقیق و توجه به وقت، همیشه تلاش کرده است کارگشایی از مشکلات دیگران را اولویت قرار دهد. فرزندان او نیز کار پدر را ادامه داده و حتی کارگاه دیگری خریداری کرده‌اند. بعد از پایان گفت‌وگو، محمد آقا به همسرش می‌گوید: «آماده باش که قرارمان برای زیارت دیرتر نشود». این جمله، نشان می‌دهد که در کنار همه اختراعات و دستاوردهای صنعتی، ارتباط با خانواده و معنویت در زندگی او نقش مهمی دارد.

● دیگ برقی حلوا؛ اختراعی برای روضه‌ها

از آخرین اختراعات محمد آقا، دیگ برقی حلواست. سال گذشته، هنگام آماده کردن حلوا برای چهارشنبه آخر ماه محرم، محمد آقا مشاهده کرد که همه خسته شده و خودش و نوه‌اش تنها مانده‌اند؛ بنابراین تصمیم گرفت این دیگ را بسازد. این دیگ مجهز به پایه استیل برای جلوگیری از لرزش، موتور کولر باد و دور، گیربکس ماشین و پنج کمچه هم زمان برای هم زدن حلواست. این اختراع به محمد آقا و همسرش اجازه می‌دهد بدون نگرانی، دیگ را روشن کنند و خودشان به کارهای دیگر بپردازند. یکی دیگر از علایق محمد آقا سرپا کردن ماشین‌های قدیمی است. او با پسرانش، چند جیب مربوط به جنگ جهانی دوم را که پیش از آن کسی نتوانسته بود سرپا کند، بازسازی کرده‌اند. او تمام اتاق ماشین را پایین آورده، سیم‌کشی، صافکاری، نقاشی و تهیه قطعاتی مانند چراغ‌ها را انجام می‌دهد و جیب رابه حرکت درمی‌آورد. این پروژه نشان دهنده دقت و همت او در بازسازی و مهندسی کاربردی است.